

Γεώργιος Δάσιος: «Στροφή από την παπαγαλία στην κριτική σκέψη»

Ο πρόεδρος του Εθνικού Οργανισμού Εξετάσεων που ηγείται της διαδικασίας των Πανελλαδικών μιλάει για τα εφετινά θέματα, την ύλη στα σχολεία, τα βιβλία και στέλνει μήνυμα στους εκπαιδευτικούς: «Ετσι θα εξετάζουμε τα επόμενα χρόνια»

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ: 24/06/2018 05:45

Η εφετινή εξεταστική διαδικασία για την εισαγωγή στα πανεπιστήμια και στα ΤΕΙ της χώρας κατέληξε σε ένα παράδοξο: το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας συχνά οδηγεί τους μαθητές στην αποστήθιση, στη λεγόμενη «παπαγαλία», αλλά το εξεταστικό τελικά ζητεί την κριτική σκέψη και τις βαθιές, θεμελιωμένες γνώσεις...

Ετσι, παραμονές της αλλαγής του, φαίνεται ότι εφέτος για πρώτη φορά το εξεταστικό σύστημα λειτούργησε. Τα θέματα που επελέγησαν από την Κεντρική Επιτροπή Εξετάσεων ήταν σωστά διαβαθμισμένα, χωρίς επιστημονικά λάθη, προσεκτικά τοποθετημένα για να είναι όσο απαιτητικά χρειάζεται ώστε να ξεχωρίσουν οι καλοί μαθητές, αλλά να μην αδικηθούν και όσοι προσπάθησαν.

Ζητούσαν όμως κριτική σκέψη. Να έχει εμπεδώσει ο υποψήφιος τις γνώσεις που πήρε από τα προηγούμενα σχολικά του χρόνια. Το κάνει όμως αυτό το εκπαιδευτικό μας σύστημα; Βοηθάει τους μαθητές να εμπεδώσουν τις γνώσεις τους; Τους κάνει να σκέφτονται, να συνδυάζουν γνώσεις και να καταλήγουν στην επίλυση των προβλημάτων;

Ο πρόεδρος του Εθνικού Οργανισμού Εξετάσεων που ηγείται της διαδικασίας (και ο μόνος που μπορεί να μιλήσει για αυτές, καθώς τα μέλη των Επιτροπών της μένουν για ευνόητους λόγους μυστικά) κ. Γεώργιος Δάσιος απαντάει με θλίψη «δυστυχώς, συχνά όχι».

Το μήνυμα που προκύπτει όμως από όλα αυτά είναι ότι η πολιτεία και το αρμόδιο υπουργείο Παιδείας πρέπει να ρίξουν το βλέμμα τους στην εκπαιδευτική διαδικασία που γίνεται στα σχολεία, στη διδακτέα και εξεταστέα ύλη, στα βιβλία που είναι στην πλειονότητά τους απαρχαιωμένα και συχνά στοχεύουν ακριβώς σε εκείνο που εφέτος το σύστημα πέταξε στα εξεταστικά σκουπίδια: στην αποστήθιση.

Ο κ. Δάσιος (που πρόσφατα εξελέγη αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών) έχει δει ως σήμερα πολλά. Από το 1999 είναι πρόεδρος της Επιτροπής Πανελλαδικών Εξετάσεων (με μια διακοπή μεταξύ του 2004 και του 2007 όπου βρέθηκε στο Πανεπιστήμιο του Κέιμπριτζ με έδρα αριστείας), ενώ το 2014 διορίστηκε με απόφαση της Βουλής πρόεδρος του ανεξάρτητου Εθνικού Οργανισμού Εξετάσεων. Από το 1992 δε ήταν εισηγητής της Κεντρικής Επιτροπής Εξετάσεων στα Μαθηματικά. Και ιδού τι απαντάει στις ερωτήσεις του

«Βήματος».

Εφέτος κάτι άλλαξε στην επιλογή των θεμάτων των εξετάσεων; Ούτε γκρίνιες, ούτε λάθη, ούτε διαμαρτυρίες...

«Νομίζω ότι για πρώτη φορά καταφέραμε σε όλα τα μαθήματα να επιλέξουμε θέματα που να στοχεύουν στους μαθητές που έχουν κατανοήσει την ύλη τους και σε μια διαβάθμιση που στηρίζεται όχι στην πολυπλοκότητα των πράξεων, αλλά στην κατανόηση των εννοιών. Ετσι, υπό μια έννοια, καταφέραμε να μειωθεί η ανάγκη της αποστήθισης. Η αλήθεια είναι ότι ο μόνος τρόπος να διαλύσεις τη μέθοδο της αποστήθισης σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα είναι να μην έχεις τόσο στενά και ασφυκτικά οριοθετημένα και κλειστή ύλη όπως στη χώρα μας. Η μικρή ύλη είναι αντιπαιδαγωγική γιατί ευνοεί μόνο τους πολύ ευφυείς και όχι εκείνους που προσπάθησαν πραγματικά».

Εσείς ζητήσατε από τους υποψηφίους κριτική σκέψη και κατανόηση της ύλης στις εξετάσεις, το ερώτημα όμως είναι αν το εκπαιδευτικό μας σύστημα ζητεί το ίδιο. Γιατί έχω την εντύπωση ότι πιο πολύ κινείται προς την οδό της αποστήθισης. Μήπως εφέτος δίνετε ένα μήνυμα προς τους εκπαιδευτικούς και τα σχολεία;

«Ναι. Το μήνυμα σίγουρα είναι ότι τα σχολεία δεν πρέπει να έχουν τόσο στενά καθορισμένη ύλη η οποία πρέπει αναγκαστικά να καλυφθεί μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Μέσα από τις πανελλαδικές εξετάσεις και τη μορφή που πήραν εφέτος θέλουμε να πούμε ότι αν δεν έχεις καταλάβει σε βάθος ό,τι έχεις διδαχτεί και δεν μπορείς να κάνεις συσχετισμούς και να συγκρίνεις πιθανές απαντήσεις, τότε ο δρόμος σου προς το άριστα θα είναι σίγουρα δύσκολος. Φυσικά, εφέτος δεν μπορούμε να πούμε ότι δεν βάλαμε καθόλου θέματα που να απαιτούν αποστήθιση. Αλλά απαιτούσαν... τόση αποστήθιση ώστε να ανέβουν οι πολύ χαμηλοί βαθμοί, ενώ αντίθετα τα θέματα της βαθύτερης κατανόησης ήταν τόσα ώστε να κατέβουν οι πολύ υψηλοί. Σε κάθε περίπτωση, στόχος είναι να ισορροπήσει το σύστημα». Η αλήθεια είναι ότι η εικόνα δεκάδων αριστούχων ή αντίθετα περισσότερων από το στατιστικά λογικό γραπτών «κάτω από τη βάση» δημιουργούσε τα προηγούμενα χρόνια υποψίες και προβληματισμούς. Για ποιον λόγο γινόταν αυτό;

«Αυτό που γινόταν συχνά ήταν το εξής: Πολλές φορές κάποιο θέμα θεωρούνταν απαιτητικό και προκαλούσε αντιδράσεις, αλλά αυτό προέκυπτε ως συμπέρασμα επειδή απλά απαιτούσε πρωτοβουλία ή ιδιαίτερη σκέψη. Οπότε συχνά τα μέλη της επιτροπής αυτολογοκρίνονταν και δεν επέλεγαν θέματα που απαιτούσαν κριτική σκέψη, από φόβο μήπως οδηγήσουν σε μεγάλα ποσοστά αποτυγχόντων».

Παράλογο δεν ακούγεται αυτό; Δηλαδή το εκπαιδευτικό μας σύστημα παρασύρει και το

εξεταστικό σε μια λογική την οποία και τα δύο απεύχονται: την αποστήθιση!

«Πολύ συχνά γινόταν αυτό όντως! Όμως νομίζω ότι δώσαμε ένα μήνυμα γιατί εφέτος κάναμε ένα βήμα προς την αντίθετη κατεύθυνση. Ενα μήνυμα που κυρίως απευθύνεται στους εκπαιδευτικούς. “Παρά τις αντιξοότητες της καθημερινότητας στις τάξεις ή την ύπαρξη βιβλίων που δεν βοηθούν, πρέπει να επιμένετε”. Η βαθιά κατανόηση των εννοιών και η κριτική σκέψη, ή ικανότητα στη λήψη αποφάσεων και η λογική (στοιχείο άλλωστε που απαιτείται πρώτα και κύρια από τα ίδια τα Μαθηματικά) είναι το ζητούμενο στην εκπαιδευτική διαδικασία. Είμαι ικανοποιημένος από τη διαδικασία εφέτος. Συχνά βέβαια οι επιστημονικές ενώσεις μάς κατηγορούν ότι βάζουμε θέματα που απαιτούν γνώσεις της ύλης από προηγούμενα χρόνια. Μα, αυτό είναι τόσο παράλογο όσο το να κατηγορήσεις έναν μαθηματικό ότι επέλεξε ένα θεώρημα που απαιτεί πρόσθεση που την έμαθαν οι μαθητές στην πρώτη δημοτικού, δώδεκα χρόνια πριν δηλαδή! Οι γνώσεις των προηγούμενων ετών πρέπει να έχουν κατακτηθεί και να μη θεωρούνται μειονέκτημα όταν ζητούνται. Δεν είναι εκτός ύλης. Είναι η ίδια η γενικότερη ύλη. Η ουσία της κριτικής σκέψης και της εμπάθουσας είναι ακριβώς αυτό. Νομίζω ότι φέτος προσπαθήσαμε να πλησιάσουμε τα υπόλοιπα ευρωπαϊκά κράτη στην εξεταστική τους φιλοσοφία που για εμένα είναι πιο δίκαιη: περισσότερη ύλη και κατ’ επέκταση τελικά, για την πλειοψηφία, πιο βατά θέματα. Οσο λιγότερη και στενά οριοθετημένη η ύλη, τόσο και πιο δύσκολα γίνονται τελικά τα θέματα».

Είναι ωστόσο παραμονές της ανακοίνωσης ενός νέου εξεταστικού συστήματος στην Ελλάδα. Τι θα σας ικανοποιούσε να ακούσετε;

«Η εμπειρία μου λέει ότι αν δεν γίνει το πείραμα, δεν μπορούμε να δούμε αποτελέσματα. Σωστό για βάση πείραμα είναι εκείνο που δεν θα επηρέαζε τον αδιάβλητο χαρακτήρα των πανελλαδικών εξετάσεων, ούτε την αξιοπιστία τους. Ξεκινάμε από το ότι δεν γίνεται να μην υπάρχει κάποιας μορφής εξέταση για την εισαγωγή σε Πανεπιστήμια και ΤΕΙ. Ακόμη και η προσπάθεια που γίνεται τώρα με τις σχολές χαμηλής ζήτησης να μην υπάρχουν καθόλου εξετάσεις για την εισαγωγή στα προγράμματά τους, πολύ φοβάμαι ότι δεν μπορεί να εφαρμοστεί γιατί μπορεί να έρθουν τελικά τόσοι πολλοί “καλοί” για τους οποίους να μην υπάρχει φίλτρο να ελεγχθούν. Πιστεύω ότι και για αυτές τις σχολές χαμηλής ζήτησης οι υποψήφιοι θα έπρεπε να εξετάζονται στα Ελληνικά και στα Μαθηματικά. Στα “ρετιρέ” τώρα και στα τμήματα υψηλής ζήτησης φυσικά οι εξετάσεις πρέπει να συνεχιστούν κανονικά». Με εμπλοκή και των πανεπιστημίων σε αυτές;

«Ναι, αλλά όχι στα θέματα. Δεν είναι δουλειά των πανεπιστημίων να βάζουν θέματα. Απλά με τον καθορισμό, όπως γίνεται ευρέως στην Ευρώπη, ενός πλαφόν, των συντελεστών δηλαδή που θα θέλει κάθε τμήμα στο μάθημα υψηλής βαρύτητας για την επιστήμη που

αφορά. Για παράδειγμα, π.χ. ένα Τμήμα Φυσικής να απαιτεί για κάποιον για να μπορεί να θέσει υποψηφιότητα για τα προγράμματά του να έχει έναν μίνιμουμ βαθμό 14 στη Φυσική και 12 στα Μαθηματικά. Αν κάποιος δηλαδή έχει 20 σε όλα τα άλλα μαθήματα και 9 στη Φυσική να μη γίνεται δεκτός. Αυτό δεν παρεμβαίνει στην αξιοκρατία και στη διαβλητότητα των εξετάσεων, καθώς οι εξετάσεις θα γίνονται πάντα κεντρικά. Ομως ο κάθε υποψήφιος θα ξέρει από πριν σε ποια τμήματα μπορεί να γίνει αποδεκτός με βάση τη βαθμολογία που συγκέντρωσε και θα μπορεί μέσω του μηχανογραφικού του να κάνει αίτηση εκεί».

«Οι Πανελλαδικές είναι σαν τους Ολυμπιακούς Αγώνες»

Είναι ιδιαίτερα αγχωτικό το εξεταστικό μας σύστημα;

«Πάρα πολύ. Υπάρχουν δύο επίπεδα για να ανταποκριθείς. Το ένα είναι η προετοιμασία. Το άλλο είναι οι αντοχές του νευρικού σου συστήματος. Πολλά παιδιά που έχουν διαβάσει πολύ καταρρέουν πριν από τις εξετάσεις και δεν γράφουν τίποτα. Η μόνη που μπορεί να βοηθήσει εδώ είναι η οικογένεια. “Εσύ έκανες ό,τι μπορούσες και τώρα το μόνο που μένει είναι να αποδώσει αυτό που μπορούσες” είναι η σωστή φιλοσοφία προς τα παιδιά μας. Οσο μπορούσες. Οχι παραπάνω. Αλλά όχι και λιγότερο. Και βεβαίως συχνές επαναλήψεις για να αποκτήσεις εμπιστοσύνη στον εαυτό σου. Οι εξετάσεις είναι σαν τον αθλητισμό. Υπάρχουν δύο είδη αγώνων. Ο πρωταθλητισμός για να κάνεις το παγκόσμιο ρεκόρ και οι Ολυμπιακοί Αγώνες όπου θα κερδίσουν οι 3 καλύτεροι και αυτοί θα πάρουν τα μετάλλια. Οι πανελλαδικές εξετάσεις είναι σαν τους Ολυμπιακούς Αγώνες».

Υπάρχουν μαθήματα που δεν θα έπρεπε να εξετάζονται;

«Ίσως τα Λατινικά! Θεωρώ περιττό το να εξετάζουμε ακόμη τα Λατινικά. Το Ρωμαϊκό Δίκαιο έχει πλέον επιστημονικά περιοριστεί. Επιπλέον ο τρόπος που τα εξετάζουμε δεν είναι σωστός, με 15-20 κείμενα 6 γραμμών που τα μαθαίνουν τα παιδιά απέξω και ρωτάμε μόνο αυτά. Επιπλέον οι υποψήφιοι πρέπει να γράψουν στο μάθημα αυτό 20 για να μην τα πετάξει το σύστημα έξω».

Ποιο είναι το πιο σημαντικό μάθημα που συνδέεται με όλες τις επιστήμες;

«Νομίζω η Γλώσσα και τα Μαθηματικά. Είναι τα δυο μαθήματα της βασικής επικοινωνίας μας με τους άλλους. Της επικοινωνίας μέσω των λέξεων και της επικοινωνίας μέσω της λογικής. Μια πολύπλοκη νοητική διαδικασία μπορείς να την επικοινωνήσεις μόνο μέσω των Μαθηματικών. Ακόμη και στην ιατρική η λήψη αποφάσεων είναι θέμα λογικής. Και εκεί οδηγεί μόνο η καλή γνώση των Μαθηματικών».

Υπήρξαν στα χρόνια που πέρασαν στιγμές στη διάρκεια εξετάσεων που σκεφτήκατε ότι έχετε μπροστά σας μια πραγματική κρίση;

«Φυσικά και υπήρξαν κρίσεις. Στη συντριπτική πλειοψηφία τους, όμως, νομίζω ότι ήταν

κατευθυνόμενες από ιδιοτέλεια. Μια μικρή ατέλεια συχνά μπορεί να γίνει πρωτοσέλιδο όταν την εκμεταλλεύονται άνθρωποι που αποσκοπούν σε προσωπικό και οικονομικό όφελος».

© 2018, . Για την αναδημοσίευση της είδησης από άλλες ιστοσελίδες είναι απαραίτητη η αναφορά του link προς το άρθρο του sep4u.gr